

«Пошуки щастя» із урахуванням національної ідентичності

Марина ГАНЗЕРА, здобувач освіти

Науковий керівник – Наталя БІЛЬЧУК, канд. філос. наук, доц.

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського

«Харківський авіаційний інститут»

Філософія Г. С. Сковороди є прекрасним прикладом існування філософії українського духу як динамічної, здатної до розвитку і постійного вдосконалення оригінальної системи поглядів, ідеалів, вірувань, надій, любові, честі, совісті, гідності і порядності; вона є своєрідним пошуком і визначенням українським народом свого місця в суспільно-історичному процесі, заклик до гуманізму і "сродної" людській природі дії.

Своєю творчістю і життям Г. Сковорода продемонстрував можливість здійснення глибинних перетворень; скидання кайданів, які заважають, тягнуть людину на моральне дно. Його вільне, кочівне життя; жага знати більше, розвиватись і не зупинятись на місці (як у фізичному, так і у духовному сенсі) є надихаючим прикладом і у нашій сучасності. Подолавши в собі рабську свідомість, стверджує Сковорода, піднявши над землею свої думки, людина перетворюється. Філософ передбачав відкриття людиною в собі глибинних внутрішніх духовних джерел, які дають змогу людині стати чистішою, кращою, переорієнтуватись з виключно земного існування на духовне вдосконалення та змінити своє власне земне життя відповідно до духовного. Прагнення до кращого, вільність духу, готовність до вдосконалення свого внутрішнього всесвіту та ще багато іншого з його суджень та думок є близькими до українського духу та типу мислення.

«...Скільки ми витрачаємо праці на дрібні справи, а часто й задурно, не раз і на шкоду? Важко зодягати і жити тіло, але потрібно, і не можна без

сього. В тому й полягає тілесне життя, і ніхто на сю працю нарікати не мусить, бо потрапить у тяжке лихо, холод, голод, спрагу і хорості.

Але чи не легше тобі жити самим зіллям суворим і при тому мати злагоду й утіху на серці, ніж над розкішним столом сидіти гробом повапненим, повним жеровитої черви, що день і ніч безнастанно гризе душу? Чи не ліпше покрити тіло найзлиденнішою одежиною і з тим мати серце, в ризу спасіння й убрання веселоців одягнуте, ніж носити золоткані шати і тим часом терпіти геєнний вогонь у душі, що бісівською печаллю спопеляє серце? Яка утіха від статків чи від гарної обстави, коли серце занурене в найтемніший морок невдоволення...

Чому ж мені так важко? Коли хто втрапив у рив чи прірву водяну, не повинен думати про важкоту, а про звільнення. Коли ставиш дім, будуй його для обох частин свого єства – душі і тіла. Коли вдягаєш і прикрашаєш тіло, не забувай і про серце. Дві хлібини, два будинки і дві одежі: два роди всього є, всього є по двоє...». Уривок, у якому мислитель б'ється над думкою: чи варто щось робити проти свого серця? Проти бажань твого внутрішнього «Я». Чи варто обмінювати оболонку на стрижень? І що станеться з людиною, що все ж таки проігнорує внутрішні бажання? А станеться так, що людина просто перестане почувати себе повноцінною, щасливою. Просто втратить себе, свою самоповагу та ідентичність. І це за версією Сковороди є найгіршим і з ним важко не погодитись.

У міркуваннях про щастя Г. Сковороди є ще й такий важливий аспект. Людське щастя втілюється не тільки в духовних шуканнях, не тільки у сердечній радості, а й у праці, у втіленні спорідненості праці. Прислухаючись до цього внутрішнього голосу, людина має обрати собі заняття не тільки не шкідливе для суспільства, а й таке, яке приносить їй внутрішнє задоволення і душевний спокій. Всі заняття добрі лише тоді, коли виконуються у відповідності з внутрішньою схильністю. І тільки з умов, коли людина повністю віддана свої справі серцем і отримує за неї не тільки гроші, але й задоволення, то і результати роботи є більш професіональними, доскональними та просто кращими.

Таким чином, філософ наполягає на тому, що життя людини може і має бути радісним, а зробити його таким може тільки вона сама. І я абсолютно згодна з цією думкою, бо хто, як не ти сам зможеш подбати про себе та свій мікро всесвіт всередині. Щастя, самовдосконалення досяжним для всіх. Для того, щоб їх пізнати, зовсім не обов'язково осягнути складну філософську матерію чи прилучитися до кола вибраних. Все залежить лише від прагнень особи, того як вона готова втілювати їх та бажання змінюватись.

Література

Сковорода Г. *Філософські трактати* / <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=1905>